

Lastdragend gereedschap

Omschrijving categorie en werkgebied

Lastdragend gereedschap is een hulpmiddel waarop of waarin goederen kunnen worden vervoerd. Het is geschikt voor het verplaatsen van lichte en middelzware last, op de weg of op onverharde paden en plaatsen. Denk bijvoorbeeld aan het verplaatsen van grond, zand of pootgoed en snoeiafval, gereedschappen en water.

Lastdragend gereedschap kan ondergebracht worden in twee categorieën:

1. Gereedschappen die je met de hand draagt, dus zonder ondersteuning van het gereedschap zelf. Bijvoorbeeld een **berrie, emmer, gieter, oogstmand of zaaivat**.
2. Gereedschappen die met één of meerdere wielen de last ondersteunen. Bijvoorbeeld een **(gereedschap)kruiwagen of bolderkar**.

- Een **kruiwagen** (stootwagen) is een vervoermiddel met één of twee wielen, dat je optilt en voortduwt aan twee handvatten. Het wordt gebruikt als tuingereedschap en in de bouw.
- Een **bolderkar** of **bolderwagen** is een tweeassige kar, die met menskracht wordt voortgetrokken. Een bolderkar wordt bijvoorbeeld gebruikt om gereedschap te vervoeren.
- Op een **draagberrie** of **baar** kun je maaisel afvoeren. De draagberrie verplaats je met twee personen en is geschikt voor lichte tot middelzware belasting.
- Een **emmer** is bij iedereen bekend.
- In een **zaaivat** draag je zaad. Het hangt om je hals en schouder.
- Een **oogstmand** is een bak of mand om de oogst in te dragen of te bewaren.
- Een **gieter** is ook bij iedereen bekend.

1

De Groene Motor stelt gereedschap beschikbaar via het gereedschapsdepot, op voorwaarde dat gebruikers de instructies volgen en de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's) gebruiken.

Risico's

Bij het werken met niet-ondersteund lastdragend gereedschap dat je met de hand draagt, bestaat het gevaar op:

- letsel door struikelen of vallen, zeker als je op ongelijk terrein werkt;
- klachten aan nek, rug, armspieren of beenspieren, door overbelasting, door te zwaar of verkeerd laden of door verkeerd tillen.

Bij het werken met door wielen ondersteund lastdragend gereedschap bestaat het gevaar op:

- letsel door struikelen of vallen, zeker als je op ongelijk terrein werkt;
- klachten aan nek, rug, armspieren of beenspieren, door overbelasting, door te zwaar of verkeerd laden of door verkeerd tillen;
- letsel wanneer je onder de last komt als deze omslaat of uit balans raakt. Bijvoorbeeld als een wiel verzakt in een zachte ondergrond.

Organisatie

Door veilig te werken, kun je de risico's van het werken met lastdragende gereedschappen beperken. Houd daarom rekening met de volgende punten:

- Je dient fysiek in staat te zijn om de werkzaamheden uit te voeren.
- Alleen vrijwilligers die de juiste instructie hebben gehad en beschikken over voldoende ervaring, vaardigheden en kennis, mogen met de gereedschappen werken.

Lastdragend gereedschap

Vooraf bij het vellen van bomen of struiken die groter zijn dan drie meter, dient de zager over voldoende kennis en kunde te beschikken om de juiste veltechnieken toe te passen. Hiervoor is instructie noodzakelijk.

- Vul enige tijd voor aanvang van de werkzaamheden het werkdagformulier in.
- Maak vlak voor aanvang van de werkzaamheden een last minute risico-inventarisatie. Neem even rustig de tijd om te bekijken of je de werkzaamheden op een logische en veilige manier kunt uitvoeren. Controleer dus of het terrein geschikt is: niet te nat, onstabiel, enzovoort. Zijn er omstandigheden die veilig werken niet mogelijk maken? Ga dan niet aan het werk!
- Zorg voor een goedgekeurde EHBO-trommel en neem deze altijd mee het veld in.
- Werk altijd met minimaal twee personen.
- Gebruik de juiste persoonlijke beschermingsmiddelen.
- Controleer je lichaam en kleding regelmatig op tekenen en verwijder deze zo snel mogelijk.
- Gebruik gereedschappen alleen voor werkzaamheden waarvoor ze bedoeld zijn.
- Wissel werkzaamheden regelmatig af en neem voldoende pauzes.
- Pas de werkzaamheden en het werktempo aan de weersomstandigheden aan. Werk op warme dagen niet in de volle zon en neem voldoende drinkwater en zonnebrandmiddel mee. Ga bij storm en onweer niet het veld in.
- Berg het gereedschap veilig op en dek scherpe delen af tijdens het vervoer.

2

Technische eisen

Categorie 1: gereedschappen die je met de hand draagt

- Het net van een berrie mag geen scheuren bevatten en de draagstokken moeten knoest- en splintervrij zijn.
- Het gereedschap moet in goede staat zijn. Handvatten mogen niet los zitten en mogen niet vervormd zijn.

Categorie 2: gereedschappen met één of meer wielen

- De banden moeten op spanning zijn; gebruik bij voorkeur een antilekband.
- Bij zware of harde last, zoals stenen, gebruik je bij voorkeur een aluminium of ijzeren bak. Bij lichte lasten kan het handzamer zijn om een lichte kunststof bak te gebruiken.
- De bak moet met een las of bout stevig bevestigd zijn en mag niet los zitten.
- Een kruiwagen moet voorzien zijn van goede handvatten met goede grip.
- Bij het storten van de last druk je het lastpunt op de ondergrond. (Let op: de ondergrond dient stevig te zijn bij een zware last.) Het lastpunt is de buis die zich voor het wiel bevindt. Het helpt om de kruiwagen makkelijker in evenwicht te kunnen houden bij het storten. Daarom mag het lastpunt niet verbogen zijn.
- Het gewicht van de last in een kruiwagen mag maximaal 60 kg zijn.
- Na gebruik zet je het gereedschap schoon en het liefst overdekt weg. Wanneer dat niet mogelijk is, zet je de kruiwagen rechtop tegen een muur, om roestvorming te voorkomen.

Werktechniek

Een goede werktechniek kan verlichting bieden bij het werken met lastdragend gereedschap.

Aanbevelingen voor het werken met lastdragers zijn:

- Til met de hand (dus zonder ondersteuning van een wiel) niet zwaarder dan 20 kilo.
- Wissel regelmatig van werkhouding.
- Draag de last met gestrekte, ontspannen arm.
- Houd de omgeving opgeruimd en veilig zijn; zorg dat er geen obstakels op je pad zijn.
- Verplaats de last bij voorkeur door te duwen in plaats van te trekken.
- Zorg dat het zwaartepunt van de last zo laag mogelijk ligt.

Lastdragend gereedschap

- Laat de kruiwagen het werk doen, zorg voor een goede balans tussen draagkracht en draaglast. Draag en verplaats alleen wat je aankunt.
- Gebruik voor lichte lasten zoals bladafval of takken een kunststof kruiwagen en zware harde lasten zoals stenen een ijzeren kruiwagen.
- Zak bij het tillen van de berrie door de benen en loop met licht gebogen knieën. Pak de dragers met gestrekte armen en til vanuit de benen, met een rechte rug en nek. De voorste persoon begint met het neerleggen of oppakken van de last, zodat de achterste persoon ziet wat er gebeurt.
- Wissel lasten af en draag niet altijd aan één kant van het lichaam;
- Pak de oogstmand met beide handen vast en houd bij het vullen rekening met het gewicht van de vrucht.
- Draag de draagriem van het zaaivat kruislings over de schouder en zorg dat de draagriem afgesteld is op je lengte: de heup dient het zaaivat te ondersteunen.

3

PBM's

Welke PBM's je gebruikt, is afhankelijk van de werkzaamheden die je uitvoert. Bij het werken met lastdragend gereedschap gebruik je (bij voorkeur):

- werkhandschoenen, afgestemd op de werkzaamheden;
- glad afgewerkte, goed sluitende en doelmatige werkkleding;
- veiligheidsschoenen of veiligheidslaarzen.

Lastdragend gereedschap

Gedragen met de hand

Draagberrie

Emmer

Zaai- of plukvat

Oogstmand

Gieter

Ondersteunt door wiel

Kruiwagen (kunststof)

Kruiwagen (ijzer)

Gereedschap kruiwagen

Bolderwagen

Bolderwagen

